

COSTITUZIONE DELLA REPUBBLICA ITALIANA

Constituția Republicii Italiene

Costituzione della Repubblica Italiana (articoli 1- 54)

Si ringrazia la Prof.ssa Svetlana Bounegru, autrice della traduzione e il sito web <http://www.immigrazioneoggi.it/> per aver concesso il testo in lingua rumena.

Si ringrazia l'Ambasciata di Romania per la preziosa opera di verifica della presente traduzione.

Constituția italiană este acordul fundamental care face legătura între cetățean și societate cu toate instituțiile sale. Nașterea ei se bazează pe valori de democrație, antifascism, refuz al oricărui totalitarism care au determinat popoarele europene să lupte contra dictaturilor, chiar dacă lupta a costat enorme sacrificii umane.

Principiile pe care le exprimă constituie elementul cel mai important de coeziune a poporului nostru și punctul de referință al vieții cotidiene a fiecărui cetățean.

A fi cetățeni, născuți în Italia sau în afara hotarelor ei, înseamnă pentru noi a conștientiza profund și a accepta ansamblul de drepturi și îndatoriri conținute în Legea fundamentală a Republicii. Valorile ei primordiale sunt coerente cu Declarația Universală a Drepturilor Omului proclamată de ONU și pusă la baza conviețuirii pacifice între popoare. Astăzi, după 60 de ani, aceste valori își păstrează forța și determină regulile societății civile pe care noi toți suntem chemați să le respectăm.

De aceea este important ca toți cei care vor să devină cetățeni italieni, în deplinătatea drepturilor și îndatoririlor, să cunoască și să înțeleagă Constituția. E unicul mod de a lua parte la viața țării noastre “comune” și a contribui la consolidarea libertății, democrației, dreptății sociale, non-violenței – patru piloni ai Republicii Italiene.

Astfel, Guvernul a luat hotărârea să traducă și să tipărească principiile fundamentale și partea întâia a Constituției în nouă limbi diferite, pentru a le permite celor care au hotărât să se stabilească în țara noastră să cunoască conținutul și preceptele fundamentale spre a le putea pune în practică zi cu zi cu acel simț al responsabilității care ne face să fim adevărați cetățeni.

Ministru
Vannino Chiti

Constituția Republicii Italiene

PRINCIPII FUNDAMENTALE

Art. 1.

Italia este o Republică democratică, întemeiată pe muncă.

Suveranitatea aparține poporului, care o exercită prin formele și în limitele Constituției.

Art. 2.

Republica recunoaște și garantează drepturile inviolabile ale omului, atât ca persoană cât și în formațiunile sociale în care se dezvoltă personalitatea sa, și solicită în mod hotărât îndeplinirea îndatoririlor inderogabile de solidaritate politică, economică și socială.

Art. 3.

Toți cetățenii beneficiază în mod egal de demnitate socială și sunt egali în fața legii, fără

deosebire de sex, rasă, limbă, religie, opinii politice, condiții personale și sociale.

Este datoria Republicii de a înlătura obstacolele de ordin economic și social, care, limitând în fapt libertatea și egalitatea cetățenilor, împiedică deplina dezvoltare a persoanei umane și efectivă participare a tuturor muncitorilor la organizarea politică, economică și socială a țării.

Art. 4.

Republica recunoaște tuturor cetățenilor dreptul la muncă și asigură condițiile care să facă acest drept efectiv.

Fiecare cetățean are datoria de a desfășura, potrivit propriilor posibilități și propriei opțiuni,

o activitate sau o funcție care să contribuie la progresul material sau spiritual al societății.

Art. 5.

Republica, una și indivizibilă, recunoaște și favorizează autonomiile locale; promovează în

serviciile ce depind de Stat cea mai amplă descentralizare administrativă; adecvează principiile și metodele legislației sale exigențelor autonomiei și descentralizării.

Art. 6.

Republica protejează prin legi speciale minoritățile lingvistice.

Art. 7.

Statul și Biserica Catolică sunt, fiecare cu propria organizare, independente și suverane.

Relațiile dintre ele sunt reglementate prin Tratatul de la Lateran. Modificările Tratatului acceptate de ambele părți, nu cer o procedură de revizuire constituțională.

Art. 8.

Toate confesiunile religioase sunt libere în mod egal în fața legii.

Confesiunile religioase diferite de cea catolică au dreptul de a se organiza potrivit propriilor

statute, în măsura în care nu contravin ordinii de drept italiene.

Raporturile cu Statul sunt reglementate prin lege pe baza înțelegerilor încheiate cu confesiunile respective.

Art. 9.

Republica promovează dezvoltarea culturii și cercetarea științifică și tehnică.
Protejează natura și patrimoniul istoric și artistic al Națiunii.

Art. 10.

Organizarea judecătorească italiană se aliază normelor dreptului internațional general recunoscute.

Condiția juridică a cetățeanului străin este reglementată prin lege în conformitate cu normele și tratatele internaționale.

Cetățeanului străin, căruia i-au fost interzise în țara sa de origine exercitarea libertăților democratice garantate de Constituția italiană, are dreptul la azil pe teritoriul Republicii, potrivit condițiilor stabilite prin lege.

Nu este admisă extrădarea cetățeanului străin pentru delicta politice.

Art. 11.

Italia repudiază războiul ca instrument ce lezează libertatea celorlalte popoare și ca mijloc de soluționare a controverselor internaționale; admite, în condiții de egalitate cu celelalte State, restricții ale suveranității necesare pentru o organizare care să asigure pacea și justiția între Națiuni; promovează și sprijină organizațiile internaționale dedicate unui atare scop.

Art. 12.

Drapelul Republicii este tricolorul italian: verde, alb și roșu, dispuse în trei benzi verticale de dimensiuni egale.

PARTEA I – DREPTURILE ȘI ÎNDATORIRILE CETĂȚENILOR

TITLUL I - RAPORTURILE CIVILE

Art. 13.

Libertatea personală este inviolabilă.

Nu este admisă nici o formă de reținere, de inspecție sau perchezitionare individuală, nici alte restrângeri ale libertății personale, decât printr-un act motivat de autoritățile judecătorești și numai în cazurile și modurile prevăzute de lege.

În cazuri excepționale de necesitate și urgenta, prevăzute în mod expres de lege, autoritatea de siguranță publică poate adopta măsuri provizorii, ce trebuie comunicate în termen de patruzeci și opt de ore autorității judecătorești și, dacă aceasta nu le validează în următoarele patruzeci și opt de ore, se consideră revocate și rămân lipsite de orice efect.

Este pedepsită orice violență fizică sau morală asupra persoanelor supuse restrângerilor de libertate.

Legea stabilește limitele maxime de deținere preventivă.

Art. 14.

Domiciliul este inviolabil.

Nu pot fi efectuate inspecții sau perchezitii sau sechestre, cu excepția cazurilor și modurilor stabilite de lege potrivit garanțiilor prevăzute pentru protecția libertății personale.

Verificările și inspecțiile pe motive de sănătate și integritate publică sau în scopuri economice și fiscale sunt reglementate de legi speciale.

Art. 15.

Libertatea și secretul corespondenței și a oricărei alte forme de comunicare sunt inviolabile.

Restrângerea acestora poate avea loc numai printr-un act motivat al autorității judecătorești cu garanțiile stabilite de lege.

Art. 16.

Orice cetățean poate circula și poate rezida liber în orice parte a teritoriului național, cu excepția restricțiilor cu caracter general pe care legea le stabilește din motive de sănătate sau de siguranță.

Nici o restricție nu poate fi determinată de motive politice.

Orice cetățean este liber de a ieși de pe teritoriul Republicii și de a reintra, cu excepția obligațiilor stabilite de lege.

Art. 17.

Cetățenii au dreptul de a se întruni în mod pașnic și fără arme.

Pentru întruniri, inclusiv într-un loc accesibil publicului, nu este nevoie de niciun preaviz.

Întrunirile în locurile publice trebuie anunțate autorităților, care le pot interzice numai pentru motive temeinice de siguranță sau de integritate publică.

Art. 18.

Cetățenii au dreptul de a se asocia în mod liber, fără autorizație, pentru scopuri care nu le sunt interzise persoanelor de lege penală.

Sunt interzise asociațiile secrete și cele ce urmăresc, fie și în mod indirect, scopuri

politice prin organizații cu caracter militar.

Art. 19.

Toți cetățenii au dreptul de a practica în mod liber propria credință religioasă sub orice formă, individuală sau colectivă, de a contribui la difuzarea ei și de a o practica în mod privat sau public, cu condiția să nu fie vorba de ritualuri contrare bunelor moravuri.

Art. 20.

Caracterul ecleziastic și scopul de religie sau cult al unei asociații sau instituții nu pot fi cauză a unor restrângeri legislative speciale, nici a unor obligații fiscale speciale pentru constituirea, capacitatea juridică și orice formă de activitate.

Art. 21.

Oricine are dreptul de a-și manifesta în mod liber propriile idei prin cuvânt, prin scris și prin orice alt mijloc de difuzare.

Presă nu poate fi supusă unor autorizări sau cenzuri.

Se poate proceda la sechestrul numai printr-un de act motivat al autorității judecătorești în caz de infracțiuni, pe care legea presei le prevede în mod expres, sau în cazul violării normelor pe care legea le stabilește prin indicarea responsabililor.

În atari cazuri, atunci când faptul este absolut urgent și nu este posibilă intervenția în timp util a autorității judecătorești, sechestrul presei periodice poate fi efectuat de către ofițeri ai poliției judiciare, care trebuie imediat, dar nu mai târziu de douăzeci și patru de ore, să informeze în scris autoritatea judecătorească. Dacă aceasta nu o validează în următoarele douăzeci și patru de ore, sechestrul se consideră anulat și lipsit de orice efect.

Legea poate stabili, prin norme cu caracter general, să fie făcute cunoscute mijloacele de

finanțare a presei periodice.

Sunt interzise publicările în presă, spectacolele și toate celelalte manifestări contrare bunelor moravuri. Legea stabilește măsuri adecvate pentru prevenirea și reprimarea violărilor.

Art. 22.

Nimeni nu poate fi privat, din motive politice, de capacitatea juridică, de cetățenie, de nume.

Art. 23.

Nici o prestație personală sau patrimonială nu poate fi impusă, decât în baza legii.

Art. 24.

Oricine poate apela la judecată pentru a-și apăra propriile drepturi și interese legitime.

Apărarea este drept inviolabil în orice stadiu și grad al acțiunii judiciare.

Persoanelor lipsite de mijloace le sunt asigurate, prin instituții speciale, mijloacele pentru a acționa și a se apăra în fața oricărei autorități.

Legea stabilește condițiile și modurile de remediere a erorilor judiciare.

Art. 25.

Nimeni nu poate fi îndepărtat de judecătorul natural stabilit prin lege.

Nimeni nu poate fi pedepsit decât pe baza unei legi intrate în vigoare înainte de fapta comisă.

Nimeni nu poate fi supus unor măsuri de siguranță cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

Art. 26.

Extradarea cetățeanului poate fi permisă numai în cazurile prevăzute în mod expres de convențiile internaționale.

În nici un caz nu poate fi admisă pentru delictе politice.

Art. 27.

Răspunderea penală este personală.

Acuzatul nu este considerat vinovat până la sentința definitivă.

Pedepsele nu pot consta în rele tratamente contrare simțului de umanitate și trebuie să tindă spre reeducarea condamnatului.

Nu este admisă pedeapsa cu moartea.

Art. 28.

Funcționarii și angajații Statului și ai instituțiilor publice sunt direct responsabili, potrivit legilor penale, civile și administrative, de actele săvârșite cu violarea drepturilor. În aceste

cazuri răspunderea civilă se extinde asupra Statului și instituțiilor publice.

TITLUL II - RAPORTURILE ETICO-SOCIALE

Art. 29.

Republica recunoaște drepturile familiei ca asociere naturală întemeiată pe căsătorie.

Căsătoria are la bază egalitatea morală și juridică a soților, cu limitele stabilite de lege drept garanție a unității familiale.

Art. 30.

Este datoria și dreptul părinților să întrețină, să instruiască și să educe copiii, inclusiv a celor născuți înafara căsătoriei.

În cazurile de incapacitate a părinților, legea se preocupă să fie îndeplinite îndatoririle acestora.

Legea asigură copiilor născuți înafara căsătoriei întreaga protecție juridică și socială, compatibilă cu drepturile membrilor familiei legitime.

Legea stabilește normele și limitele pentru determinarea paternității.

Art. 31.

Republica sprijină prin măsuri economice și alte ajutoare formarea familiei și îndeplinirea îndatoririlor ce îi revin, cu o atenție deosebită față de familiile numeroase.

Protejează maternitatea, copiii și tineretul, sprijinind instituțiile necesare acestui scop.

Art. 32.

Republica protejează sănătatea ca drept fundamental al individului și interes al colectivității, și garantează tratamente gratuite celor nevoiași.

Nimeni nu poate fi obligat la un anumit tratament medical decât în cazurile prevăzute de lege. Legea nu poate în nici un caz să violeze limitele impuse de respectarea persoanei umane.

Art. 33.

Arta și știința sunt libere, iar predarea lor este liberă.

Republica stabilește normele generale privind instrucția și instituie școli de stat pentru toate disciplinele și gradele.

Instituțiile și particularii au dreptul de a înființa școli și instituții de educație, fără obligații din partea Statului.

Legea, în fixarea drepturilor și obligațiilor școlilor private care solicită paritatea, trebuie să le asigure deplina libertate iar elevilor acestora un tratament școlar echivalent celui al elevilor din școlile de stat.

Este prevăzut un examen de Stat pentru admiterea la diferite discipline și grade de școli sau pentru finalizarea studiilor și pentru abilitare la exercitarea profesională.

Instituțiile de cultură superioară, universități și academii, au dreptul să își stabilească regulamente autonome în limitele prevăzute de legile Statului.

Art. 34.

Școala este accesibilă tuturor.

Învățământul inferior, cu durata de cel puțin opt ani, este obligatoriu și gratuit.

Cei dotați și cei meritoși, chiar dacă lipsiți de mijloace, au dreptul să accedă la cele mai înalte grade de studii.

Republica face efectiv acest drept prin burse de studiu, alocații pentru familii și alte înlesniri, ce trebuie să fie acordate prin concurs.

TITLUL III - RAPORTURILE ECONOMICE

Art. 35.

Republica protejează munca în toate formele și aplicațiile sale.

Se preocupă de formarea și pregătirea profesională a lucrătorilor.

Promovează și sprijină acordurile și organizațiile internaționale care se preocupă de afirmarea și reglementarea drepturilor muncii.

Recunoaște libertatea de a emigra, cu excepția obligațiilor stabilite de lege în interes general, și protejează munca italiană în străinătate.

Art. 36.

Lucrătorul are dreptul la o remunerație proporțională cu cantitatea și calitatea muncii sale și în orice caz suficientă pentru a-i asigura, lui și familiei sale, o existență liberă și demnă.

Durata maximă a zilei de muncă este stabilită prin lege.

Lucrătorul are dreptul la odihnă săptămânală și la concediu anual plătit, și nu poate renunța la ele.

Art. 37.

Femeia muncitoare are aceleași drepturi și, la muncă egală, la aceleași retribuții care i se cuvin lucrătorului. Condițiile de muncă trebuie să permită îndeplinirea obligațiilor sale esențiale în cadrul familiei și să asigure mamei și copilului o protecție specială adecvată.

Legea stabilește limita minimă de vârstă pentru munca salariată.

Republica protejează munca minorilor prin prevederi speciale și le garantează, la muncă egală, dreptul la retribuție egală.

Art. 38.

Orice cetățean inapt de muncă și lipsit de mijloacele de trai necesare are dreptul la întreținere și la asistență socială.

Lucrătorii au dreptul să le fie prevăzute și asigurate mijloace adecvate nevoilor lor de trai în caz de accident, boală, invaliditate și bătrânețe, somaj involuntar.

Persoanele inapte și invalizii au drept la educație și instruire profesională.

Obligațiile prevăzute în acest articol le revin organelor și instituțiilor desemnate sau sprijinite de Stat.

Asistența privată este liberă.

Art. 39.

Organizarea sindicală este liberă.

Sindicatelor nu le poate fi impusă altă obligație în afara înregistrării lor la birourile locale sau centrale, potrivit prevederilor legale.

O condiție pentru înregistrare este ca statutele sindicatelor să prevadă o organizare internă pe bază democratică.

Sindicatelor înregistrate au personalitate juridică. Ele pot, reprezentate în mod unitar proporțional cu numărul membrilor, să stipuleze contracte colective de muncă cu caracter obligatoriu pentru toți cei care aparțin ramurilor la care se referă contractul.

Art. 40.

Dreptul la grevă se exercită în cadrul legilor care îl reglementează.

Art. 41.

Inițiativa economică privată este liberă.

Nu se poate desfășura în contradicție cu utilitatea socială sau astfel încât să aducă prejudicii siguranței, libertății, demnității umane.

Legea stabilește programele și controalele necesare pentru ca activitatea economică publică și privată să poată fi orientată și coordonată către scopuri sociale.

Art. 42.

Proprietatea este publică sau privată. Bunurile economice aparțin Statului, instituțiilor sau particularilor.

Proprietatea privată este recunoscută și garantată de lege, care determină modalitățile de achiziție, de uzufruct și limitele cu scopul de a-i asigura funcția socială și a o face accesibilă tuturor.

Proprietatea privată poate fi, în cazurile prevăzute de lege, și fără despăgubire, expropriată din motive de interes general.

Legea stabilește normele și limitele succesiunii legitime și testamentare și drepturile Statului privitoare la moștenire.

Art. 43.

În scopuri de utilitate publică, legea poate rezerva inițial sau transfera, prin expropriere și fără despăgubire, Statului, instituțiilor publice sau comunităților de lucrători sau beneficiari, anumite întreprinderi sau categorii de întreprinderi, care vizează servicii publice esențiale sau surse de energie sau situații de monopol și care au caracter de interes general de importanță deosebită.

Art. 44.

În vederea realizării unei exploatare raționale a solului și stabilirii unor relații sociale echitabile, legea impune obligații și restricții proprietății funciare private, fixează limite pentru extinderea sa în funcție de regiunile și zonele agricole, promovează și impune asanarea terenurilor, transformarea latifundiului și reconstituirea unităților productive; sprijină proprietatea mică și mijlocie.

Legea stabilește măsuri în favoarea zonelor montane.

Art. 45.

Republica recunoaște funcția socială a cooperației cu caracter de întraajutorare și fără scopuri de speculație privată. Legea promovează și încurajează dezvoltarea acestora prin mijloacele cele mai potrivite și îi asigură, prin controale oportune, caracterul și scopurile.

Legea prevede măsuri pentru protecția și dezvoltarea artizanatului.

Art. 46.

În scopul elevării economice și sociale a muncii în acord cu exigențele producției, Republica recunoaște dreptul lucrătorilor de a colabora, în modalitățile și în limitele stabilite de lege, la administrarea întreprinderilor.

Art. 47.

Republica încurajează și protejează economia sub toate formele sale; reglementează, coordonează și controlează modul de funcționare a creditului.

Facilitează accesul economiilor populației pentru proprietatea locuinței, pentru proprietatea agricolă și pentru investițiile acționare directe și indirecte în marile complexe productive ale țării.

TITLUL IV - RAPORTURILE POLITICE

Art. 48.

Sunt alegatori toți cetățenii, femeii și bărbații, care au împlinit vârsta majoratului. Votul este personal și egal, liber și secret. Exprimarea votului este o îndatorire civică.

Legea stabilește capacitățile și modalitățile în exercitarea dreptului de vot al cetățenilor rezidenți în străinătate și asigură caracterul efectiv al acestuia. În acest scop a fost creată o circumscripție Străinătate pentru alegerea Camerelor, căreia îi sunt alocate locuri în conformitate cu numărul stabilit de prevederea constituțională și potrivit criteriilor stabilite prin lege.

Dreptul la vot nu poate fi limitat decât în caz de incapacitate civilă sau prin efectul unei sentințe penale irevocabile sau în cazuri de indemnitate morală prevăzute de lege.

Art. 49.

Toți cetățenii au dreptul de a se asocia liber în partide pentru a contribui prin mijloace democratice la configurarea politicii naționale.

Art. 50.

Toți cetățenii pot adresa petiții Camerelor pentru a solicita măsuri legislative sau pentru a prezenta necesități comune.

Art. 51.

Cetățenii ambelor sexe pot accede la funcțiile publice și la funcțiile electivă în condiții de egalitate, potrivit capacităților stabilite de lege. În acest scop Republica promovează prin norme specifice oportunități egale pentru bărbați și femei.

În vederea accederii la funcțiile publice și la funcțiile electivă, legea îi poate considera drept cetățeni pe italienii care nu aparțin Republicii.

Cel desemnat în funcții publice electivă are dreptul de a dispune de timpul necesar exercitării acestora și de a-și prezerva propriul loc de muncă.

Art. 52.

Apărarea Patriei este o datorie sacră a cetățeanului.

Serviciul militar este obligatoriu în limitele și în modalitățile stabilite de lege. Efectuarea sa nu afectează locul de muncă al cetățeanului și nici exercitarea drepturilor politice.

Organizarea Forțelor armate se întemeiază pe spiritul democratic al Republicii.

Art. 53.

Toți cetățenii trebuie să participe la cheltuielile publice în funcție de capacitatea lor contributivă.

Sistemul fiscal se bazează pe criterii de progresivitate.

Art. 54.

Toți cetățenii au datoria să fie devotați Republicii și să respecte Constituția și legile acesteia.

Cetățenii carora le sunt încredințate funcții publice au datoria să le îndeplinească cu rigoare și onoare, depunând jurământ în cazurile stabilite de lege.